

društvene in druge vesti

ČASTNEMU ČLANU GEOGRAFSKEGA DRUŠTVA SLOVENIJE
PROFESORJU DR. VALTERJU BOHINCU V SLOVO ^x

Ob slovesu od našega častnega člana dr. Valterja Bohinca razmišljam, ali mi je bil bližji kot človek ali kot strokovnjak. Imel sem srečo, da sem ga spoznal z obeh strani. Zato danes, ob tem žalostnem trenutku, želim spregovoriti ne samo v imenu Geografskega društva Slovenije, temveč tudi v svojem osebnem imenu. Dr. Bohinec mi tega gotovo ne bi štel v zlo, čeprav bi njegova skromna narava morda temu na tihem nasprotovala. Prav tega blagega, razumevajočega in hkrati natančnega dr. Bohinca imam in bom vedno imel pred očmi.

Vedno prijazen in nasmejan nas je precej mlajše od sebe sprejemal odprtih rok, ko smo skupaj ustvarjali povojno zgodovino Društva za raziskovanje jam Slovenije. Ustvarjal jo je predvsem on, mlajši jamarški novinci pa smo se takrat šele potegovali za naše pravice. In prav dr. Bohincu se lahko zahvalimo, da so nas tudi ostali starejši v društvu, ki nas je od njih ločila velika starostna razlika, kasneje postopoma sprejeli medse. Zato sprva nisem mogel razumeti, da sem se kljub mladostnemu uporništvu lahko pridružil dr. Bohincu in njegovemu predavateljskemu tovarišu Franciju Baru na eni od njunih predavateljskih turnej po južni Nemčiji in Avstriji. Dr. Bohinec nam je mladim jamarjem postal skoraj drugi oče in nas podpiral v naših prizadevanjih. Od njega se nismo učili samo dobrih navad v medsebojnih odnosih, temveč nam je bil učitelj tudi v organizacijskih zadevah. Predvsem pa smo bili deležni njegovega bogatega jezikovnega znanja in prefinjenega občutka za lep slovenski jezik.

Dr. Bohinec se je rodil 12. avgusta 1898 v Voloskem pri Opatiji. Bil je vsestransko nadarjena oseba, kar dokazuje njegovo znanje jezikov in široka razgledanost v stroki. Česar koli se je lotil, povsod je pustil pomembne sledove. Naj bo to fizična ali družbena geografija, kartografija, bibliotekarstvo, pisanje šolskih učbenikov, prevajalstvo, speleologija ali pisanje o turizmu. Domnevam, da s tem seznam njegovih dejavnosti še ni zaključen. Ni mu manjkalo niti zgodovinski pogled na svet, kakor tudi ne poudarjen smisel za prenos znanstvenih spoznanj v učne programe in priročnike. Njegovo delo lahko v tem trenutku označim le v glavnih potezah. Bibliografija pokojnikovih objavljenih del zavzema najmanj sto petdeset enot. Če pa bi upoštevali še vse izdaje različnih stenskih, ročnih, turističnih, planinskih kart ter atlasov in učbenikov, bi dobili vsaj 200 enot.

^x Poslovilni govor na ljubljanskih Žalah 22. maja 1984.

Dr. Bohinec se je trajno zapisal v zgodovino slovenske geografije že v najzgodnejšem obdobju svojega delovnega življenja, ko je bil star komaj 24 let. Takrat je s skupino študentov - somišljenikov - ustanovil študentsko geografsko društvo. Danes s ponosom štejemo 4. marec za rojstni datum osrednjega slovenskega geografskega društva, drugega najstarejšega geografskega društva v Jugoslaviji, dr. Valterja Bohinca pa za najpomembnejšega med njegovimi ustanovitelji in drugega predsednika tega društva. Kako pomembno vlogo je odigral v tistih ranih letih našega društva in znanstvene geografije ter začetkov znanstvene geografske publicistike, dokazuje tudi ustanovitev Geografskega vestnika komaj tri leta kasneje. Česar niso podprli takratni previdnejši in po letih nekoliko starejši društveni člani, je uresničila ista skupina geografskih zanesenjakov. In dr. Valter Bohinec je bil takorekoč idejni vodja te skupine. Zato ni čudno, da je postal tudi prvi urednik Geografskega vestnika in ga urejal prvi dve odločilni leti.

Ni mogoče verjeti, da je tako hitro, kot je nastal, tudi ugasnil žar mladih geografov na čelu z dr. Bohincem. Zaključek njihovega študija in razpad te čudovite skupine je posredno pomenil tudi začetek nekaterih osebnih težav pokojnika. Kljub izredno zgodnjemu doktoratu leta 1921, ko je postal asistent na novo ustanovljenem oddelku za geografijo mlade slovenske univerze, pa 6 let pozneje ni mogel več nadaljevati svoje tako obetavno začete univerzitetne kariere. Kriva je bila zamera predstojnika, ker se je udeležil prvega kongresa slovanskih geografov in etnografov v Pragi in ker je navezal stike z nekaterimi drugimi jugoslovanskimi geografi.

Kot bi iskal utehe, je večkrat menjal službe na ljubljanskih srednjih šolah. In vendar se je dr. Bohinec spet lotil novega dela, tudi to pot skoraj pionirskega. Iz let pred vojno je pet učbenikov zemljepisa, ki jih je napisal skupaj s svojimi starimi študijskimi tovariši in novimi sodelavci. Takrat je zaoral ledino tudi v šolski kartografiji. Bil je avtor ali soavtor osmih stenskih zemljevidov in je sodeloval pri priredbi Kocenovega geografskega atlasa. Pri tem si je nabral tolikšne izkušnje in ugled, da je z isto dejavnostjo lahko nadaljeval tudi kmalu po osvoboditvi. Od leta 1948 pa do pred nedavnim, torej skoraj polnih trideset let, je bilo ime Bohinca nerazdružljivo povezano z našo šolsko geografijo in kartografijo. Predvojni čas pa podaljša to obdobje na celih 40 let. Značilna osebnotna poteza dr. Bohinca se kaže tudi v tem obdobju, kajti zelo rad je delal v skupini. Skupinsko delo, ki je temeljilo na sposobnosti in prijateljstvu sodelujočih, je na začetku in tudi pozneje prinašalo slovenski geografiji in kulturi polno žlahtnih sadov. Eden takih je bil stenski in ročni turistični zemljevid Slovenija in njene sosednje pokrajine, ki ga še dolgo ne bo mogoče prekositi zaradi njegove vsebinske in oblikovne skladnosti.

Kako pravega moža je dobilo slovensko bibliotekarstvo z nastopom službe v Narodni in univerzitetni knjižnici v Ljubljani leta 1939, pove podatek, da je bil spet dr. Bohinec tisti, ki je ustanovil kartografski oddelk te knjižnice. Niso nam znane okoliščine, zaradi katerih je zapustil srednjo šolo. Toda tudi na novem delovnem mestu, kjer je bil vse do upokojitve leta 1965, ni opustil svoje strokovne in znanstvene dejavnosti. Nasprotno! Prilagodil se je novim okoliščinam in bil med

prvimi, če ne sploh prvi slovenski knjižničar s strokovnim izpitom. Tudi tej stroki je zapustil nekaj povsem temeljnih del, ki so omogočila mlajšim generacijam lažje poglobljanje v lastno stroko.

Skoraj vsa povojna leta se je pokojnik predajal obsežnemu organizacijskemu delu, saj je bil dolgoletni predsednik Društva za raziskovanje jam in poznejši predsednik Speleološke zveze Jugoslavije ter sekretar IV. Mednarodnega speleološkega kongresa. Kot takega smo ga bolje spoznali. Zato pa njegova vloga in vloga njegovih sodobnikov v začetnem obdobju moderne geografije danes še ni zadovoljivo ovrednotena, tudi v učbenikih ne.

Ob posmrtnih ostankih enega naših pionirjev znanstvene in sodobne slovenske geografije pa se je treba zamisliti o sedanji usodi in prihodnosti tistih ved, ki so z njim tako ali drugače povezane. To so med drugimi geografska kartografija, historična geografija in zgodovina geografske misli na Slovenskem. S še aktivnejšim delom na teh in drugih področjih bi se velikemu pokojniku najlepše oddolžili. Zgled pa nam ne bo samo s svojim bogatim delom, ampak tudi s svojimi svetlimi človeškimi lastnostmi.

dr Jurij Kunaver
predsednik GDS